

Cena prenumeraty
z przesyłką:

w Austrii:

rocznie . . . kor. 4.—

półrocznie . . . „ 2.—

kwartalnie . . . „ 1.—

za granicą:

w Niemczech, w Ameryce,

Brazylii i Kanadzie rocznie

6 koron, prenumeratę płaci

się z góry.

Nieopieczutowane reklama-
cyje w obrębie Austriackim
wolnesąd opłaty pocztowej.

Rękopisów się nie zwraca.
Nie przyjmuje się listów
nieopłaconych.

Telefonu Nr. 2008, VI.

PRAWDA

pismo poświęcone sprawom religijnym, narodowym,
politycznym, gospodarskim i rozrywce.

„Jeśli Jan nie zbuduje domu, próżno pracowali, którzy go budują.“ Psalm 126.

Wychodzi co sobotę.

Prenumeratę
oraz wszelkie koresponden-
cyje nadesłać należy pod adre-

Redakcyja „Prawdy“
Kraków, ulica Stolarska l. 6.

Biuro redakcyi otwarte co-
dzienne, z wyjątkiem świąt
i niedziel, od godz. 8—12
przed poł. i od 2—3 po poł.

Ogłoszenia

za 1 wiersz petytowy jedno-
łamowy lub jego miejsce
20 hal. Nadesłane za wiersz
50 hal. Przy kilkorazowym
ogłoszaniu odpowiedni rabat.

Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!

Reforma wyborcza do Sejmu.

Jedną ze spraw dla kraju naszego obecnie naj-
ważniejszych i najżywotniejszych jest sprawa re-
formy wyborczej do Sejmu. Właściwie powinien
by tę reformę przeprowadzić Sejm poprzedni, za-
niedbał jednak dzieła tego dokonać, skutkiem czego
nowe wybory odbywały się jeszcze na podstawie
systemu kuryalnego. Wyszedł też z tych wyborów
sejm tak niedołężny, iż doprawdy aż żal musiał serce
ściskać każdego kraj miłującego Polaka, gdy patrzył
na tę bezradność, jaka panowała n. p. w ubiegłej
sesyi wśród posłów sejmowych. Ta ostatnia sesya
dostarczyła dowodów przekonywających, iż sposób
wybierania posłów sejmowych kuryami przeżył się
i że nie powinno się go pod żadnym warunkiem dłu-
żej podtrzymywać.

Reforma wyborcza do Sejmu powinna być re-
formą gruntowną, powinna polegać na całkowitej
zmianie systemu. Sejm terażniejszy odczuwa to do-
skonale, że reforma wyborcza jest koniecznością;
zdobył się też przynajmniej na tyle energii, że usta-
nowił komisję stałą, której zadaniem jest opraco-
wanie nowej ustawy wyborczej.

Komisya ta wybrała znowu podkomitet, mający
przygotować cały potrzebny materiał. Obradował
ten podkomitet właśnie przed paru dniami we Lwo-
wie i zaraz z początku zabrał się do dzieła, — zda-
niem naszym, — bardzo niezgrabnie, rozstrzygając
swoimi paru głosami sprawy najbardziej zasadnicze,
takie n. p. jak sprawa głosowania równego i po-
wszechnego. Czyż podkomitet przypuszcza, że
Sejm da sobie narzucić zasady, które podkomitet
uchwalił dwoma głosami większości?

Ponieważ sprawa reformy wyborczej stanęła,
— jak widzimy z powyższego, — na porządku
dziennym, poczuwa się przeto także redakcyja
„Prawdy“ do obowiązku zabrania głosu w tej spra-
wie i rzucenia paru myśli mogących może przydać
się na coś.

Jestto wprawdzie wielce prawdopodobne, że
członkowie komisji nieustającej nie zwrócą wcale
uwagi na to, co „Prawda“ napisze. Wiadomo bo-
wiem powszechnie, że nasi krajowi politycy, to prze-
ważnie ludźmi bardzo zarozumiali, im się zdaje, że
złapawszy mandat, posiadli równocześnie wszelka

wiedzę i mądrość polityczną i że od nikogo uczyć
się nie potrzebują. Redakcyja „Prawdy“ zrobi je-
dnak swoje, czy zaś wyńknie z tego jakiś pożytek,
czy nie, to już nie jej rzecz.

Na jakiej zasadzie powinien się oprzeć projekt reformy wyborczej do Sejmu?

Oto jest pierwsze pytanie, jakie się nam na-
rzuca. Postaramy się więc dać nań następującą
odpowiedź:

Zasadą taką powinno być głosowanie powsze-
czne, równe, tajne i bezpośrednie. Powody prze-
mawiające za taką zasadą są następujące:

1) Jestto zasada względnie najsprawiedliwsza.
Jeżeli wobec prawa są wszyscy obywatele równi,
to prawo czynnego wyboru powinno być także ró-
wne. Zresztą rozwódzić się nad tem tutaj nie bę-
dziemy. Zapatrywania nasze na tę sprawę rozwi-
nęliśmy już w szeregu artykułów w latach 1906 i
1907 z okazji reformy wyborczej do izby posłów
Rady państwa; do tych odsyłamy naszych czytel-
ników.

2) Drugim powodem przemawiającym za przy-
jęciem zasady czteroprzymiotnikowego głosowania
przy wyborach do Sejmu jest fakt, że zasada ta ob-
wiązuje już przy wyborach do Rady państwa. Leży
więc w interesie zgodnego współdziałania Sejmu
z delegacją naszą do Rady państwa, aby członko-
wie tak jednego jak drugiego ciała w jednaki byli
wybierani sposobem. Jak szkodliwą jest tutaj odmien-
ność wyborczego systemu, to okazało się najwięcej
podczas tegorocznej sesyi zimowej Sejmu. Powstał
rozdźwięk między Kołem polskim w Wiedniu a Sej-
mem; posłowie bowiem sejmowi wybierani przez
kuryę większej własności napadli na posłów, wy-
szłych z głosowania powszechnego; uczynili to zaś
w tym celu, aby poniżyć w oczach kraju zasadę
równości. To też rozdźwięk między Kołem pol-
skim a Sejmem trzeba było dopiero łączyć i zama-
zywać na Kole sejmowym przez uchwalenie rezolu-
cyi posła Wodzickiego. Odmienność zasady wy-
borczej będzie też zawsze powodem do wzajemnych
nieporozumień. Niestety niema nadziei, aby w sej-
mie obecnym zwyciężyła zasada równości. Na gło-
sowanie tajne, powszechne i bezpośrednie wszyscy
się już godzą, równości jednak nie chcą przyjąć kon-
serwatyści, rozporządzający prawie połową głosów

w Sejmie, za nimi zaś stoi rząd i nie dopuści do równości głosowania.

Wobec takiego stanu rzeczy nie pozostaje na razie nic innego do zrobienia, jeno zawrzeć

Ugodę

zarówno z konserwatystami jak i z rządem. Zwolennicy jednak głosowania czteroprzymiotnikowego powinni w zamian za odstąpienie od zasady równości domagać się takiej reformy wyborczej, któraby możliwie najwięcej zbliżała się do systemu obowiązującego przy wyborach do Rady państwa. Aby taki cel osiągnąć, jest przedewszystkiem rzeczą niezbędną usunąć wstrętny system kuryalny, do którego można z całą słusnością zastosować okreśniki posła Hupki, to znaczy, że jest systemem najgorszym, najszkodliwszym i najfałszywszym; następnie należy wprowadzić jednolite okręgi wyborcze, podzielone tak samo jak w ustawie do Rady państwa na okręgi wiejskie i miejskie. W tych jednolitych okręgach zarówno miejskich jak wiejskich należałoby zaś w miejsce kuryi wprowadzić koła wyborcze.

Proponujemy więc podkomitetowi, aby rozważył następujące zasady jako

Podstawy reformy:

1) Sejm galicyjski ma się składać z 218 członków, z tego 14 członków z głosem wrylnym, a mianowicie:

- a) ośmiu biskupów,
- b) trzech rektorów,
- c) prezes Akademii,
- d) dwóch prezydentów stołecznych miast Krakowa i Lwowa,

zaś 204 posłów wybieralnych przez ludność na podstawie głosowania powszechnego, bezpośredniego i tajnego.

2) Cały kraj dzieli się dla wyboru tych 204 posłów na 68 okręgów, z których 44 ma być okręgami wiejskimi, a 24 okręgami miejskimi.

3) Każdy okręg wyborczy wybiera po trzech posłów, a to w następujący sposób: Wszyscy wyborcy w każdym z 68 okręgów dzielą się na trzy koła wyborcze, z których każde koło wybiera jednego posła.

4) W okręgach wiejskich należą do pierwszego koła wyborczego wszyscy ci lat 24 liczący wyborcy, którzy opłacają co najmniej 50 koron państwowego podatku gruntowego bez wliczenia jakichkolwiek dodatków.

Do drugiego koła należą ci wszyscy wyborcy, którzy przy wyborach do rad gminnych głosują w pierwszym i w drugim kole, z wyjątkiem oczywiście tych, którzy opłacają co najmniej 50 koron podatku gruntowego, zyskują przez to prawo głosu w kole najwyższej opodatkowanych.

Do koła zaś trzeciego należałoby ci wszyscy wyborcy, którzy przy wyborach do rad gminnych głosują w trzecim kole, tudzież ci wszyscy, którzy już posiadają prawo czynnego wyboru do Rady państwa, jakkolwiek żadnego nie opłacają podatku.

5) W okręgach miejskich należałoby do pierwszego koła wyborczego ci wszyscy wyborcy, którzy opłacają co najmniej 100 koron jakiegokolwiek bezpośredniego podatku państwowego bez dodatków, tudzież wszyscy mogący się wykazać ukoń-

czonem uniwersyteckiem lub wogóle akademickiem wykształceniem.

Do drugiego koła wyborczego należałoby przekazać po miastach znowu wszystkich opłacających co najmniej 10 koron podatku bezpośredniego bez dodatków, tudzież wszystkich mogących się wykazać ukończoną szkołą średnią.

Wreszcie koło trzecie utworzyliby wszyscy wyborcy płacący podatku poniżej 10 koron tudzież ci, którzy już prawo głosu do Rady państwa posiadają jakkolwiek podatków nie płacą.

Zalety naszego projektu.

Zasady powyżej przez nas postawione posiadają przedewszystkiem tę zaletę, że są bardzo proste. Unika się dzielenia kraju na najróżnorodniejsze okręgi wyborcze. Cały podział jest jednolity i opiera się na tej samej zasadzie, co podział okręgów do Rady państwa.

Drugą zaletą naszego projektu jest usunięcie kuryi większej własności bez pokrzywdzenia właścicieli ziemi wyżej opodatkowanych. W miejsce kuryi składającej się wyłącznie z kasty obszarników wstępują właściciele ziemi najwyższej opodatkowani, tworząc razem osobne koło głosujących. Do tego koła będą więc należeli zarówno wszyscy właściciele obszarów dworskich, jako też także wszyscy najzamożniejsi włościanie. Zniknie skutkiem tego podział między szlachtą a włościanstwem, włościanie zaś zyskają zachętę do tworzenia większych gospodarstw, każdy bowiem włościanin, który stanie się takiego gospodarstwa właścicielem, wejdzie do koła pierwszego wyborczego.

W drugim znowu kole zyskają zabezpieczenie interesy średnio-zamożnego włościanstwa, w trzecim zaś będą przeważali badnicy i wyrobownicy, mający znowu swoje osobne interesy.

Zadna klasa ludności wiejskiej nie będzie się w takich warunkach czuła pokrzywdzona; każda bowiem będzie miała jednaką liczbę posłów tj. po 44 razem 132.

W okręgach miejskich należy przyjąć dla pierwszego koła wyborców wyższą normę podatkową. Tu bowiem musiałby wchodzić w rachubę nie tylko podatek gruntowy i domów czynszowych, ale wogóle każdy podatek bezpośredni, a więc także osobisto-dochodowy. W okręgach miejskich należy także zwrócić uwagę na inteligencję i przyznać jej przy podziale kół odpowiednią rolę.

Dalszą zaletą naszego projektu jest jednolitość okręgów wyborczych. Każdy okręg stanowiłby osobną całość, agitacja odbywałaby się w obrębie każdego okręgu z osobna. Wystarczyłby wszędzie jeden główny komitet okręgowy, który mógłby stawiać kandydatury na wszystkie trzy koła w każdym okręgu. Ponieważ podział na koła jednaki istniałby zarówno w okręgach wiejskich jak miejskich, zniknęłaby przeto niechęć do szlachty i do obszarników jako do jakiejś kasty uprzywilejowanej. Interesy zaś większej własności znalazłyby zupełnie dostateczne zabezpieczenie w pierwszym kole okręgów wiejskich.

Również interesy ogólnopolskie znalazłyby według naszego systemu zabezpieczenie należyte. Pierwsze koło okręgów wiejskich wybierałoby prawie wyłącznie posłów narodowości polskiej. Oprócz tego należałoby okręgi wyborcze tak ułożyć, aby

ludność polska nie mogła być nigdzie przegłosowywaną przez Rusinów.

Zresztą także przy rozdziale okręgów na miejskie i wiejskie należałoby brać pod uwagę we wschodniej Galicyi miejscowości z ludnością polską i zaliczać je do okręgów miejskich jako dla nas pod względem narodowym pewniejszych.

Wybory z izb handlowych należałoby całkiem skasować; niema bowiem żadnego sensu przyznawanie żydom osobnej kuryi. Jeżeli już sejm zechce gwałtem zrobić żydom prezent, to niech raczej nada prezesom izb handlowych głos wirylny, to byłoby o wiele lepsze od wybierania posłów przez izby handlowe. My jednak przemawiamy stanowczo za usunięciem z sejmu posłów wybieranych przez izby handlowe.

Zakończenie.

Prosimy raz jeszcze na zakończenie podkomitet sejmowy, aby zechciał zwrócić uwagę na nasz skicowany przez nas powyżej projekt. Reforma wyborcza, jeżeli ma przyjść do skutku, to może się to stać tylko na podstawie kompromisu, czyli ugody między stronnictwami; przegłosowanie nie zda się tu na nic, bo jest pro prostu niemożliwe wobec faktu, że za reformą musi się oświadczyć większość kwalifikowana posłów.

Takiej większości zaś nie osiągnie się bez kompromisu. Posłowie demokratyczni powinni, naszym zdaniem, domagać się bezwarunkowo usunięcia kuryi, zaś posłowie konserwatywni nigdy nie zgodzą się na głosowanie równe. Wobec tego należy koniecznie szukać jakiegoś wyjścia z trudnego położenia. Otóż projekt redakcyi „Prawdy“, wskazuje takie wyjście. Demokratom i ludowcom daje głosowanie tajne, powszechne i bezpośrednie, daje im następnie jednolite okręgi wyborcze, usuwa kurye i równa okręgi miejskie z wiejskimi co do praw wyborczych.

Z drugiej zaś strony zabezpiecza interesy zarówno większych jak średnich posiadaczy gruntów; po miastach zaś interesy posiadających większe dochody, tudzież interesy różnych kół inteligencji.

Jeżeli więc ma być kompromis, to chyba taki. Konserwatystów przestrzegamy przed upieraniem się przy kuryach; jeżeli utrzymają kurye, to uczynią sejm niezdolnym do wszelkiej pracy twórczej, reforma wyborcza bowiem będzie i później ciągle stała na porządku dziennym. Szczególnie zaś przestrzegamy konserwatystów przed zaprowadzaniem kuryi piątej. Kurya ta złożona z 10 posłów ze swoimi olbrzymimi okręgami, stanie się kuryą socjalistów. Socjaliści zaś skoro wejdą do sejmu, to w połączeniu z Rusinami sejm stanowczo rozbiją. Stanie się z sejmem to samo, co się stało z Radą państwa, gdzie 75 posłów z kuryi piątej wyrzuciło za drzwi wszystkie inne kurye. Kurya piąta jest pomysłem najgorszym, jest pro prostu, mówiąc — czemś wstępnym i haniebnym. Czegoś podobnego nie zniesie w czasach dzisiejszych żadna warstwa społeczeństwa. Powtarzamy więc raz jeszcze z całą stanowczością: Biada Sejmowi naszemu, biada krajowi, jeżeli reforma wyborcza zaprowadzi kuryę piątą.

Według naszego projektu uzyskałyby warstwy najniżej opodatkowane, tudzież warstwy robotnicze nie tworząc osobnej kuryi, zarówno na wsiach jak

po miastach, 68 posłów, a więc tyle, co i warstwy najwyżej opodatkowane. Nikt więc nie mógłby się czuć pokrzywdzonym. Nasz projekt przedstawia się jako przechylenie i poprawienie głosowania powszechnego na rzecz tych, którzy płacąc większe podatki lub posiadając więcej ziemi, mogą też żądać, aby nie zginęli w masie reszty wyborców. Ale tak samo jak wymaga nowego uwzględnienia większy dochód i większa własność, tak tego samego domaga się również własność średnia tudzież średni zarobek rękodzielnika po miastach.

Przed jedną jeszcze rzeczą przestrzegamy usilnie Sejm obecny t. j. przed wprowadzaniem jakichś osobnych kuryi zawodowych. Byłby to system równie zły jak kurye dzisiejsze, byłoby to rozbijanie społeczeństwa na kółka i kółeczka. Jeżeli raz na takie wejdziemy drogi, to dalibóg nie wiadomo, gdzie się zatrzymamy. Po osobnej kuryi dla rzemieślników, kupców, robotników, inteligencji i t. d., przyjdzie potem kolej na osobne kurye dla adwokatów, lekarzy, księży, cieśli i t. d. Taki zaś system wyborczy do czegożby doprowadził? Tylko do wyrobienia się możliwie najciaśniejszego sobkostwa zawodowego. Znikłyby zupełnie szersze poglądy, każda kurya zawodowa pilnowałaby wyłącznie tylko swoich ciasnych interesów, o ogólne zaś interesy nie dbałaby wcale. Ludzi należy łączyć, zespalać, nie zaś dzielić, rozbijać; należy dbać o wyrabianie się poczucia powszechnej solidarności, nie zaś ciasnego zawodowego sobkostwa. Głosowanie równe i powszechne jest w obecnych warunkach względnie najlepszym, gdyż zmusza ludzi do wzajemnego łączenia się i organizowania. Bogatszych zaś i mądrzejszych zmusza do pozyskiwania sobie wpływu na warstwy mniej zamożne. Skoro jednak głosowanie równe i powszechne nie dałoby się obecnie przeprowadzić, polecamy przeto rozważce podkomitetu tudzież komisji wyborczej nasz projekt kompromisowy. Ciekawi też jesteśmy, czy myśl nasza przyda się na cośkolwiek.

Projekt nasz podaliśmy oczywiście tylko w najogólniejszym zarysie, możnaby go więc opracować bardziej szczegółowo, na podstawie statystyki. I tak n. p. norma podatkowa dałaby się w kole pierwszem wiejskiem może jeszcze obniżyć, tak samo możnaby obniżyć podatek dla drugiego koła miejskiego. To wszystko dałoby się dokładniej oznaczyć przy pomocy dat statystycznych. Nam w tym wypadku nie chodzi o szczegóły, ale o główną zasadę, wyrażającą się w podziale kraju na jednolite okręgi wiejskie i miejskie, tudzież w podziale wszystkich wyborców na trzy koła wyborcze w każdym okręgu.

Kanonizacja król. Jadwigi.

Ks. biskup Bandurski wszczął już przed kilku laty akcyę, w sprawie podjęcia przez Polskę starań, celem przeprowadzenia kanonizacyi królowej Jadwigi.

Wydana w tej sprawie przed laty sześciu przez biskupa Bandurskiego odezwa p. t. „Zbudźmy Jadwigę, znalazła szeroki oddźwięk we wszystkich dzielnicach Polski. Około płyty Jadwigi, która kryje jej grób na Wawelu, zaczął się znowu ruch kultu i rozbudziła się ufność w jej oredownictwo. Ucie-

kano się do niej w potrzebach, znoszono jej kwiaty i wieńce. Pojawiły się także pierwsze wota dziękczynne, zawieszane nad arkadą obok grobu. Do owej czarnej płyty garnęły się także pielgrzymki ludowe.

Kanonizacja atoli nie wpraw nastąpić może, dopóki nie zostaną dostarczone dowody świątobliwości życia, cnót wybitnych i cuda, należycie rozpatrzone i przez władzę duchowną potwierdzone.

Już dwadzieścia lat po jej zgonie rozpoczęli ówczesni biskupi polscy starania o proces kanonizacyjny, zbierając i rozpatrując cuda, Jadwidze przypisywane. Z licznych dokumentów, odnoszących się do tej sprawy, przetrwał do naszych czasów jeden zaledwie akt, potwierdzający wiarygodność dwóch cudów z roku 1419. Akt ten ogłosił w swoim czasie prof. Piekosiński. Oba te cuda dotyczą uzdrowienia dwóch osób, chorujących na ciężką chorobę. Pierwszy uzdrowiony Jan, dziedzic na Bieszczach w krakowskiej diecezyi, „trapiiony był przewlekłą chorobą, mając nogi pokryte pecherzami czy wrzodami, tak, iż ani stać, ani chodzić nie mógł. A skoro uczynił ślub królowej Jadwidze, natychmiast doznał dziwnego polepszenia, tak, że nazajutrz począł bez trudu chodzić“.

Drugi uzdrowiony Jakób Kobylański zeznał pod przysięgą, że również był dotknięty od dłuższego czasu ciężką chorobą. A gdy polecił się opiece królowej Jadwigi, obiecując pójść pieszo do Krakowa i grób jej nawiedzić, natychmiast odzyskał w zupełności zdrowie.

Przytaczając te cuda nawołuje ks. Biskup Bandurski do podjęcia starań w tym kierunku, aby rok grunwaldzki stał się punktem wyjścia dla rozległej akcji na cześć królowej Jadwigi.

Proponuje mianowicie utworzenie w kraju komitetów, któreby się zajęły zbieraniem wśród społeczeństwa naszego podpisów z prośbą do papieża o rozpoczęcie procesu kanonicznego. „Bez miliona co najmniej podpisów — pisze biskup — nie godzi się wstawiać za Jadwigą u Stolicy świętej“.

Ks. Bandurski wspomina także o tem, że po kanonizacji będzie się Jadwidze inna należała trumienka, niż ta drewniana, spróchniała wśród gruzów, w której odnaleziono jej zwłoki w roku 1887. Byłyby one jako relikwia przeniesione na ołtarze.

Sprawa koncesyi szynkarskich.

O koncesye na szynki należy wnosć podania do c. k. Starostwa najpóźniej do 15 kwietnia r. b.

Dla wiadomości naszych Czytelników zamieszczamy o tem następujące jeszcze wskazówki:

I. Pamiętać należy, że przemysł szynkarski czyli t. zw. gospodnio-szynkarski obejmuje siedem rodzajów, a między nimi następujące ważne dla wsi:

- c) wyszynk wina, piwa i wina owocowego,
- d) Wyszynk i drobna sprzedaż palonych napojów spirytusowych (wódek),
- f) podawanie kawy, herbaty i innych ciepłych napojów.

Każdy najlepiej oceni, który rodzaj przemysłu szynkarskiego dla niego jest najodpowiedniejszy; ci jednak, którzy starają się o koncesye, powinni starać się o koncesye na wszystkie powyższe trzy rodzaje.

II. Ponieważ o koncesye te zamierza się ubiegać wiele gmin, przeto zwracamy uwagę, że do tego potrzeba uchwały Rady gminnej (§ 30 ust. gm.), zatwierdzonej przez Wydział powiatowy (§ 99 lit. b i c ustawy gminnej).

Należy więc bezzwłocznie postarać się o odnośną uchwałę Rady gminnej, w niej wyraźnie podać, o który z wyżej wymienionych rodzajów przemysłu szynkarskiego gmina się ubiegać ma i na ile lat, a odpis jej przedłożyć Wydziałowi powiatowemu do zatwierdzenia.

Zatwierdzenie tego będą jednak udzielać Wydziały powiatowe tylko tym gminom: 1) które z góry postanowią, że o koncesye będą się starać nie dla zysku, lecz wyłącznie w tym celu, aby usunąć pijaństwo w gminie, — 2) które dają rękojmię, że tego będą mogły i będą rzetelnie chciały dokonać.

Ten cel ma być wyraźnie zaznaczony na wstępie odnośnej uchwały Rady gminnej.

Czy gmina będzie mogła na wypadek otrzymania koncesyi skutecznie zwalczać u siebie pijaństwo, zależeć to będzie od tego, czy w gminie ten szynk, o który gmina się stara, będzie jedyny. Gdyby było kilka szynków w gminie, nie byłoby celu starać się o jeden z nich, a drugi, trzeci, pozostawić w rękach żydowskich, trzeba za pomocą ludzi pewnych opanować i inne szynki.

III. Na ten więc przypadek lub gdyby gmina sama nie ubiegała się o koncesye na wyszynk, to należy skłonić do tego takich członków gminy, którzy dają wszelką gwarancją, że nie będą ludzi popychać do pijaństwa. Tylko takim może Zwierzchność gminna udzielać w tym celu poparcia i świadectwa moralności. — Co do wystawiania świadectw moralności innym należy zachować wielką ostrożność.

Zasadzonym za zbrodnię i występki, zasadzonym za przekroczenia pochodzące z chciwości zysku (kradzież, oszustwo, sprzeniewierzenie) i za przekroczenia przeciw moralności, zasadzonym za przemytnictwo, za bankructwo, za ciężkie przekroczenie skarbowe, wreszcie osobom, które nie zasługują na zaufanie, bo one same, lub ich członkowie rodzin nadużywałyby koncesyi do szerzenia pijaństwa, niemoralności, przemytnictwa, grv zabronionej i t. p. — nie powinno c. k. Starostwo udzielać koncesyi na szynki, a gmina nie może dobrego wystawić im świadectwa.

Gdyby wbrew zdaniu gminy udzielono koncesyi takiej osobie, to gmina w dniach 14 ma wnieść rekurs do c. k. Namiestnictwa.

Tak samo ma wreszcie gmina postąpić, jeżeli lokal przeznaczony na szynk na to się nie nadaje, nadzór nad nim byłby utrudniony, bezpieczeństwo publiczne zagrożone.

Gdyby więc co do tych wad lokalu sprzeciwu gminy c. k. Starostwo nie uwzględniło przysługiwać będzie gminie prawo rekursu do c. k. Namiestnictwa.

IV. W końcu zwracamy uwagę, że podania o koncesye na szynki, drobną sprzedaż i t. d. muszą być odnośnie do gmin liczących do 5000 mieszkańców ostemplowane na 1 kor.

Podający o koncesye ma w podaniu wykazać, że jest pełnoletni (załączyć metrykę), że zasługuje na zaufanie (świadectwo moralności).

Dobrze jest wykazać, że proszący potrafi dobrać przemysł wykonywać, że zatem ze sposobem prowadzenia takiego przedsiębiorstwa zaznajomił

się (świadectwo praktyki, nauki, znajomość pisania, rachowania). Jeżeli za kim przemawia jego poprzednia służba wojskowa, rządowa i t. d., powinien się na to powołać.

Następnie należy podać lokal, w którym będzie szynk, i wykazać, że lokal ten na to nadaje się.

Wzór podania o koncesję, tudzież wzór świadectwa ze strony gminy podaliśmy w numerze 6 „Prawdy“ z roku bieżącego.

W końcu jedna do wszystkich prośba: Katolicy, starajcie się dostać szynki w swe ręce, aby pijaństwo uczynić mniej szkodliwym.

L I S T Y.

Polanka, dnia 3 marca 1910 r.

Salomonowy wyrok Rady powiatowej w Myślenicach.

Gospodarka Wydziału powiatowego w Myślenicach pozostawia dużo do życzenia. Drogi szczególnie gminne w Polance są tak zaniedbane, że powstają na nich formalne bagna i topieliska, tak, że nietylko przejść, ale i przejechać po nich nie można. Nic też dziwnego, że łamią się wozy, wywracają konie, a Wydział pow. myślenicki mimo to wcale się o nie nie troszczy i na wnoszone petycje, albo wcale nie odpowiada, albo daje odmowne odpowiedzi dopiero po kilkunastu miesiącach, a ty chłopie płacisz drogowe i szarwarkowe, ale przez cały Boży rok nie zobaczysz drożnika na drogach w Polance. I tak droga gminna tak zwana „zapomnie“ ma takie wyboje, szczególnie około mojej parceli, że trzeba było polecić Bogu ducha i czekać, czy wóz naładowany swym ciężarem nie położy kres życiu najodważniejszego furmana. To też gdy na kilkakrotne doniesienie, Wydział powiatowy myślenicki żadnych robót koło tej drogi nie zarządził, a ponieważ nadchodzi wiosna i z nawozem po takich wybojach nie da się jeździć, wyrównałem własnym kosztem te wyboje. Sąsiad mój, Jan Cwierz, mając złość na mnie, że tylko koło swej parceli (t. j. połowę) drogę naprawiłem (a koło jego nie), doniósł o tem do Rady powiatowej, która okazując swą energię, natychmiast przysłała drożnika Jana Fudalę, który kazał mi do 24 godzin drogę do pierwotnego stanu przywrócić, bo nie wolno nikomu naprawiać drogi tylko Radzie powiatowej. A gdzież była Rada powiatowa dotąd? Dlaczego nie dba o drogi, kiedy na nie płacimy? Czemu drożnika nie przysłała nigdy, kiedy chodzi o naprawę drogi? Nie przypuszczam, żeby wydział Rady powiatowej tak daleki był w swych pojęciach, że gdy który z gospodarzy naprawi drogę, zamiast być mu wdzięcznym, każe mu ją na nowo psuć, a sam nigdy nie naprawia. Widocznie czyni się życzeniu Jana Cwierza, który będąc furmanem i robotnikiem u sekretarza Rady powiatowej, potrafił sobie takie łaski zaskarbić, że się nie bada sprawy należycie, tylko polega na fałszywym jego doniesieniu. Na zakończenie apeluję do Rady powiatowej, by pouczyła drożnika swego Jana Fudalę, że on nie jest ani urzędnikiem, ani żadną władzą dla interesowanego, by go swym gburowaniem i brutalnym postępowaniem obrażał, ale że jest tylko sługą na łaskawym za nasze ciężko zapłacone pieniądze. Ubraszam w końcu uprzejmie

o łaskawe umieszczenie powyższej notatki w naszej gazetce „Prawdzie“, może Rada powiatowa w Myślenicach po jej przeczytaniu dojdzie do przekonania, że o jej postępowaniu wie opinia publiczna i że nie można swych obowiązków bagatelizować i jednostronnie postępować i chłopca ciemnić, bo i chłop jest przecie Boskie stworzenie. Pozdrawiam Szanowną Redakcję i Czcigodnego Księdza Redaktora i pozostaję nadal gorliwym czytelnikiem „Prawdy“.

Franciszek Per, Nr. 70 w Polance p. Myślenice.

Poradnik dla pytających.

Kto pyta — nie błądzi.

Pytanie: Drzewa sąsiada rosnące w granicy, zacieniają moje pole, przez co ponoszę stratę w urodzajach; co mam z nimi zrobić? czy wolno mi je wyciąć?

Odpowiedź: Samowolnie nie wolno wyciąć, tylko w porozumieniu z sąsiadem; gdyby się sąsiad na wycięcie ich nie zgodził, to wolno konary i gałęzie drzewa zwieszające ponad Waszem polem obciąć, byleby ich nie zabrać, bo one należą do właściciela drzewa.

Pytanie: Jak się starać o obywatelstwo austriackie?

Odpowiedź: W gminie... wystarać się należy, najpierw u Rady gminnej o zapewnienie przynależności do gminy na wypadek otrzymania obywatelstwa. Mając takie zapewnienie, wnieść podanie do c. k. Namiestnictwa przez c. k. Starostwo o nadanie obywatelstwa austriackiego.

Na uroczystość **Królowej Korony Polskiej** (1-go maja) najodpowiedniejszym zdaniem naszym utworem scenicznym jest „Obrona Częstochowy“, sztuka na pozór dla ludowej sceny przytępiona, lecz po opuszczeniu niektórych miejsc trudniejszych (przez co sztuka nic na wartości nie straci) — technika sceniczna łatwo da się opanować. Dobra jest także sztuka: „Zmartwychwstanie“ p. Lorenza.

Pytanie: Pożyczyłem sąsiadowi 300 koron na podróż do Ameryki; lecz sąsiad zajęchawszy tam, zapomniał o swoim długu i nic mi nie chce wrócić, mimo, że mu się tam dobrze powodzi. Czy mogę swój dług odzyskać wobec tego, że ów dłużnik nie ma tu żadnej realności?

Odpowiedź: Tutaj niema co skarżyć go, jeśli dłużnik nie tu nie posiada, ale można zaskarżyć go w Ameryce; należy tutaj wystawić pełnomocnictwo na takiego, co mieszka w Ameryce; to pełnomocnictwo u notaryusza zalegalizować, a potem zalegalizować je w Wyższym Sądzie krajowym we Lwowie, a wreszcie w Generalnym Konsulacie amerykańskim w Wiedniu i takie pełnomocnictwo posłać do Ameryki.

Przeprowadzić to może notaryusz albo adwokat.

Pytanie: Wskutek niezapłacenia polisy ubezpieczenia budynków, zaskarżył mnie agent; po wyroku wintabulował ten dług na mojej realności. Ja

zapłaciłem dług, lecz agent będąc zatrudnionym ważną sprawą, nie dał mi pokwitowania, zaniedbałem sprawę, a tymczasem agent umarł. Obecnie przy sprzedaży swej realności dowiaduję się, że w hipotece ciąży ten dług jeszcze.

Wdowa po agencie nie chce kwitu wydać; co począć?

Odpowiedź: Trzeba zaskarżyć masę spadkową agenta, względnie jego spadkobierców o wydanie kwitu extabulacyjnego; innej drogi niema.

— Otrzymałszy z paru stron zapytania, jak należy postępować w sprawie petycji, domagających się zniesienia ceł zbożowych. Na zapytania te odpowiadam, jak następuje:

Całkowite zniesienie ceł zbożowych byłoby ze szkodą dla naszego rolnictwa i dlatego jesteśmy temu przeciwni.

Natomiast ze względu na dwuletni nieurodzaj, ruzdież ze względu na wielką obecną drożyznę, dającą się biednej ludzkości dotkliwie odczuwać, przemawiamy za wnoszeniem petycji zaprzeczenia ceł w czasie do października, roku b., to znaczy, aż do nowych omłotów.

Takie czasowe zawieszenie nie przyniosłoby szkody rolnictwu, gdyż teraz nikt już niema zboża na sprzedaż; obniżyłoby zaś ceny mąki i stałoby się wielką dla biedaków ulgą. Jak nas poucza statystyka — to w jesieni roku zeszłego sprowadzono do Austro-Węgier z zagranicy do tego czasu około 9 milionów metrycznych centnarów pszenicy. Jest to cyfra tak wysoka, jakiej nigdy jeszcze nie było. Ludność monarchii już nie była w stanie tego roku własnym wyżywić się zbożem i musiała dokupić 9 milionów centnarów samej tylko pszenicy, nie licząc innego zboża. Na tem cierpi bardzo ludność biedna, a zyskuje tylko państwo, które teraz wielkie dochody czerpie z cła zbożowego.

Ze względu więc na biedę, przemawiamy za czasowem zawieszeniem ceł, aż do jesieni. Gdyby tego roku — co nie daj Boże — był znowu słaby urodzaj, to wypadałoby w jesieni nad tem się zastanowić, co dalej zrobić.

Co słyhać w świecie?

SPRAWY KOŚCIELNE.

= Korona dla obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej wzbudza prawdziwy zachwyt swoim artystycznym wykończeniem i bogactwem. W kwietniu będzie do Częstochowy przewieziona.

= Zamianowania biskupów pod zaborem rosyjskim doprowadzono nareszcie do końca — za zgodą Watykanu i rządu rosyjskiego. Metropolita mohylowski mianowano ks. prałata Kluczyńskiego; biskupami zaś sandomierskim ks. Ryxa, kieleckim ks. Łońskiego, sufraganem żytomierskim ks. Żarnowieckiego. Konsekracja ma się odbyć w Petersburgu w maju, a asystować jej będą dwaj szambelanowie papiescy, hr. Colonna Czosnowski z dysezyi żytomierskiej i Michał Karski z sandomierskiej.

AUSTRYA.

— (O burmistrzostwo Wiednia). Wszystkie 21 okręgów miasta Wiednia wysłały adresy, podpisane przez członków wydziału miejskiego, radców miejskich i naczelników okręgowych do ministra handlu dra Weisskirchnera. — Adresy są jednobrzmiące i proszą, aby dr. Weisskirchner, natychmiast po złożeniu urzędu ministra handlu przyjął wybór burmistrza Wiednia. Podpisani na adresach przyrzekają imieniem ludności chrześcijańskiej Wiednia wdzięczność i przywiązanie dr. Weisskirchnerowi, jako następcy dr. Luegera na krześle prezydialnem.

WŁOCHY.

— (Łatanie trójprzymierza). Ogłoszoną została w Rzymie jednobrzmiąca nota urzędowa stwierdzająca jednolitość zagranicznej polityki Niemiec, Austro-Węgier i Włoch. — Nota miała być ogłoszoną już dnia poprzedniego, ale wstrzymano się z tem, aby stwierdzić, że jednolitość ta odnosi się i do polityki austriackiej.

RZYM.

— Odwiedziny kanclerza niemieckiego u Ojca św. Z Rzymu piszą: Dnia 23 b. m. przybył do Rzymu i w dniu powyższym przyjęty został przez Ojca św. w Watykanie kanclerz Rzeszy niemieckiej Bethmann-Hollweg. Dziwnym zbiegiem okoliczności w Wielkim Tygodniu przy osobie Ojca świętego pełnili służbę honorową dwaj Polacy: z duchowieństwa prałat domowy ks. Sapięha i szambelan tajny Michał Karski z Kurowa z Królestwa Polskiego.

TURCYA.

— Król i królowa Bułgarów przybyli do Konstantynopola w poniedziałek. Na dworcu witali ich sułtan, ministrowie i oficerowie. Wszyscy razem udali się łodzią do pałacu sułtana. Wieczorem odbył się wielki obiad. Król i sułtan nadali sobie najwyższe ordery, nawet królowa otrzymała order, a również ministrowie.

— Strzały Muzułmanina. W Jerozolimie Muzułmanin dał kilka strzałów rewolwerowych do Amerykanów w meczecie (świątyni mahometańskiej) Omara. Powodem miało być rzekomo nieodpowiednie zachowanie się w świątyni. Jedna Amerykanka straciła oko. Uwięziony Muzułmanin oświadczył, że spełnił tylko swój obowiązek.

O zajściu w meczecie Omara w Jerozolimie donoszą jeszcze następujące szczegóły: Meczeta zwiędzała liczniejsza grupa turystów amerykańskich. Jakiś pielgrzym z Afganistanu rozgniewał się z tego powodu, że Amerykanie rozmawiali głośno, weszli w butach do świątyni, a nawet fotografowali. Między Muzułmaninem a kawasem (sługą) konsulatu wszczął się spór, do którego wmieszali się także turyści. Muzułmanin chwycił z wściekłością za rewolwer i dał cztery strzały, raniąc jedną Amerykankę w oko, a drugą w nogę. Wobec sędziego śledczego oświadczył aresztowany, że nie żałuje swego postępku.

GRECYA.

— Rozruchy. Podczas starcia w pobliżu Laryssy, wojska z włościanami, którzy usiłowali zatrzymać pociąg, 5 osób zabito, 15 raniono. Tłum skierował się do Laryssy, lecz rozproszony został.

przez jazdę. Rannych jest dwóch oficerów. — Dalsza wiadomość brzmi: 500 włościan zatrzymało pociąg pod Laryssą. Wojsko dało salwę, przyczem 15 osób zostało zabitych i wielu rannych. Jazda rozproszyła tłumy.

PORADNIK LEKARSKI.

W. S. z Bor. Na przewlekły reumatyzm podaliśmy w poprzednich numerach kilka bardzo skutecznych środków. Można by nadto spróbować okładów, bardzo ciepłych, z zaparzonych otrąb, piasku, lub rozgrzanej wełny. Wielką ulgę sprawia nacieranie eterem octowym (z apteki) i ciepłe okrycie bolących członków futerałem, zrobionym z futra lub starego kozucha. Pić dłuższy czas herbatkę z łupin szablaku. Włożyć szmatkę do mrowiska na 2 dni i potem bolący staw nią obłożyć.

Na odbijanie unikać trunku, mocnej kawy, nie-wypieczonego chleba. Pić herbatkę z anyżu. Ulgę sprawia apteczna soda, parę razy dziennie na koniec noża, z wodą.

Czyt. „Prawdy“. Na świad natrzeć naprzód ciało zmaczaną w wodzie szmatką a potem wetrzeć nieco soli. Nacierać słabą wodą karbolową. Kapać się w siawie.

S. N. Liszaj suchy na twarzy napuszczać lekko sokiem z cytryny i aby skórę na ostrem powietrzu chronić, natrzeć lekko tłuszczem n. p. oliwą lub masłem i obetrzeć ręcznikiem.

Na uporczywy kaszel pić herbatkę z podbiału lub sok z marchwi, który się przyrządza w następujący sposób: Ugotowaną marchew potłuc, sok wycisnąć i smażyć aż do gęstości ulipka i zażywać kilka razy dziennie po łyżce. Środek to znakomity, zwłaszcza dla dzieci.

St. Piw. Z zapaleniem płuc należy udać się do lekarza. Pić herbatkę z mieszaniny babki, fiołków i świetlika lekarskiego. Na bolący bok robić okłady z serca świeżego, ubitego na masę z serwatką.

Na nadmierne poty nóg i rąk pomaga moczenie w odwarze z siana, z czem oczywiście trzeba zaczekać, aż zapalenie płuc minie.

W. B. Próbować środków podanych przez nas na reumatyzm.

Najlepszym środkiem przeciw wypadaniu włosów jest utrzymywanie głowy w czystości, zmywanie raz na tydzień mydłem i wcieranie spirytusu, w którym namoczono rozmaryn.

Owa kobieta powinna iść do lekarza. Na razie niech pije herbatkę z krwawnika.

W. P. Najlepszy środek na krew jest dobre odżywienie, zwłaszcza nabiał, masło, jajka, jarzyny, owoce, świeże powietrze i t. d. Pić herbatkę z pokrzywy, tataraku, jałowcu i kwiatu lipowego (nie mocną).

J. Ż. O epilepsji czyli padaczce pisaliśmy w poprzednim numerze

ROZMAITOŚCI.

Kalendarzyk. Niedziela, 3-go kwietnia: Rydzarda bw. i Maryi Eg. — Poniedziałek, 4-go:

Zwiastowanie N. M. P. i Izydora b. — Wtorek, 5-go: Wincentego Fer. w. i Ireny. — Środa, 6-go: 7 Boleści N. M. P. Celest. Wilh. — Czwartek, 7-go: Epifaniasza i Rufina mm. — Piątek: 8-go: Dyonizego b. — Sobota, 9-go: Marcel. i Maryi Kl. Długość dnia: 12 godz. 58 m. Ostatnia kwadra 3-go o 2 rano. Nów 9 kwietnia o 10 wiecz.

* „Święta królowa“ na polskim tronie. Pod tym tytułem napisał dostojny ks. biskup Dr. Wł. Bandurski, książkę o ukochanej naszej królowej Jadwidze. Jest to opowieść historyczna, ujęta w trzy tomy. Przed kilku laty ks. Biskup podniósł głos w artykule „Zbudźmy Jadwigę“, który przebiegł całą ziemię polską i w sercach wszystkich Polaków obudził miłość i cześć dla wielkiej i świętej królowej Jadwigi. Wnet też ruszyły tłumy ludu i inne warstwy narodu naszego ku Wawelowi, do czarnej płyty, która kryje drogie szczątki królowej. Poznoszono na jej grób wieńce i kwiaty, pozawieszano nad nim kilkanaście wotów za doznane łaski. Dziś sprawa poszła już tak daleko, że biskupi polscy sprawę ujęli w swe ręce i dokładają starań, aby Stolica Apostolska uznała ją za świętą.

Trzeba tylko się teraz modlić, trzeba poznać życie tej zapomnianej królowej i cześć jej rozszerzać.

Ubiegłego roku wydaliśmy prześliczny obraz królowej Jadwigi, który daliśmy jako podarek dla naszych czytelników. Dziś znów przystępujemy do druku przepięknej opowieści dziejowej o królowej Jadwidze, którą napisał ks. biskup Bandurski. Książkę wydamy jak najwspanialej w pierwszych miesiącach roku 1910. Podajemy tu treść rozdziałów książki: Część I. 1. Królowa jedzie. 2. Kraków wita. 3. Kołacz królowej Jadwigi. 4. Na weselu. 5. Koronacja. 6. Starożytny zwyczaj. 7. W ciży. 8. Pierwsza gorycz. 9. Straszna wieść. 10. Kocham. 11. Jagiełło. 12. Nigdy. 13. Smok. 14. Po Wilhelma. 15. Wiedniu. 16. Posłowie. 17. Do matki. 18. Do Węgier. 19. Wilhelm. 20. Powitanie. 21. Matka. 22. Na Litwę. 23. Chwila radości. 24. Wrócić się.

Część II. 1. W walce z sercem. 2. Piotr Wysz. 3. U stóp krzyża. 4. Pierścień. 5. Zawisza z Oleśnicy. 6. Jagiełło przybywa. 7. Uroczysta chwila. 8. Chrzest. 9. Ślub. 10. Uczta. 11. Nowy król. 12. Kto im lzy wróci? 13. Krzyżackie intrygi. 14. Z Chrystusem na Litwę. 15. Obalone bałwochwalstwo. 16. Krzyż. 17. Litwa nawrócona. 18. Smutne wieści. 19. Na Ruś. 20. We Lwowie. 21. Klasztor.

Część III. 1. Dla Bożej chwały. 2. Podejście. 3. Najcięższa krzywda. 4. Przysięga Jadwigi. 5. Wyrok. 6. Szlachetny czyn. 7. Wielkie chłopie. 8. Kontusik. 9. Odpowiedź z Rzymu. 10. Pośredniczka. 11. Stopka królowej Jadwigi. 12. Jadwiga i Krzyżacy. 13. Dom królowej. 14. Przy łóżku niedzarda. 15. Wysłuchane prośby. 16. Czarna chorągiew. 17. Niema już Jej. 18. Nie tak cie żegnałem. 19. Przy Jej trumnie. 20. Pogrzeb. 21. Cuda.

* „O chowie królików“, pod tym tytułem wydaliśmy dziełko, zawierające wiadomości praktyczne o chowie królików. Jest to książeczka bardzo pouczająca i praktyczna, która zdobi 16 obrazków, przedstawiających różne rasy królików. Chów królików może być jedną z najrentowniejszych gałęzi

w gospodarstwie tak wielkim, jak i małym, potrzeba jednakże, aby hodowca królików nauczył się rozumnie i postępowo hodować takowe. Dziełko któreśmy właśnie wydali, ma na celu zaznajomić wszystkich amatorów królików, jak takowe należy rozumnie i postępowo pielęgnować. Książeczka kosztuje wraz z przesyłką pocztową 70 halerzy, którą to kwotę należy pisy zamówieniu przesyłać.

* **W Redakcyi „Prawdy“** nabyć można: **Ilustrowany Przewodnik po Brazylii**. Uzupelniony słownikiem polsko-portugalskim. Cena wraz z przesyłką poczty 80 halerzy.

Mały tłumacz polsko-francuski dla użytku udających się na robotę do Francyi. Cena wraz z przesyłką poczty 80 halerzy.

Poradnik dla robotników udających się na obczyznę. Cena wraz z opłatą poczty 40 halerzy.

Wskazówki dla udających się do Ameryki i rozmówki polsko-angielskie. Cena wraz z opłatą poczty 60 halerzy.

Słowniczek polsko-niemiecki dla użytku robotników, udających się do Niemiec. Cena wraz z opłatą poczty 50 halerzy.

Przy zamówieniu należy zaraz posyłać pieniądze, inaczej zamówienie nie będzie uwzględnione.

* **Kalendarz „Prawdy“** na rok 1910 mamy jeszcze w zapasie. Oprawny wraz z przesyłką 60 halerzy nieoprawny 50 hal. Kto tedy kalendarza nie ma, niechże sprowadzi sobie nasz kalendarz. Jest w nim co poczytać, bo piękne ma artykuły. Co się zaś tyczy jego zewnętrznego wyglądu — to niezaprzeczenie jest najpiękniejszym kalendarzem a bajecznie tanim. W każdym egzemplarzu znajduje się dodatek: obraz kolorowy „Pan Jezus w Ogrójcu“, kalendarz ścienny i kalendarz kieszonkowy. Ten kalendarz powinien się znajdować w każdym domu.

* **Uczeń gimnazjalny zabójcą**. Na ulicy Dietlowskiej w Krakowie zdarzył się w sobotę wielką wieczorem wypadek, którego ofiarą padło życie ludzkie, wypadek tem smutniejszy, że sprawcą jego jest uczeń gimnazjalny. Około godziny 9 wieczór zawiadomiono telefonem stacyę ratunkową, że na ulicy Dietlowskiej leży jakiś konający mężczyzna. Kiedy Pogotowie przybyło na miejsce wypadku, zastało tam olbrzymi tłum ludzi, otaczający nieszczęśliwego, leżącego na chodniku. Lekarz Pogotowia skonstatował, że nieznajomy był już stygnącym trupem. Zmarł wskutek pęknięcia czaszki, przez którą mózg na wierzch się wydobywał. Zwłoki odstawiono do Zakładu medycyny sądowej celem przeprowadzenia sekcji, a o wypadku zawiadomiono natychmiast policyę. Ta przybyła na miejsce i zbadała, że nieznajomym mężczyzną był Stanisław Kramarz, 30 lat liczący wyrobnik. Posługiwał on po sklepach i składach przy ulicy Dietlowskiej. Spał, gdzie go noc zaskoczyła, najczęściej w piwnicach kupców, których obsługiwał. Było to chłopisko ciche i robotne, a choć się czasem i napił trochę, to nikomu nie zawadził, lecz schodził z drogi i nie robił żadnych awantur. W krytyczny wieczór szedł również nieco podchmielony i pośpiewywał. Pod domem, koło którego przechodził, stało kilku studentów, którzy zaczęli się wyśmiewać z pijanego, a jeden z nich pchnął go na mur tak silnie, że Kramarz uderzwszy głową, doznał pęknięcia czaszki i na miejscu wyzionął ducha. Po tym czynnie studenci zbiegli. Policya wysledziła nazwisko

sprawcy. Jest nim uczeń VI klasy gimnazjum św. Jacka, 16-letni syn jednego z tutejszych bankierów-żydów. Przyznał się on do czynu; tłómaczył się jednak, że Kramarza schwycił za ręce i pchnął w chwili, gdy ten podniósłszy kamień, chciał nim rzucić na studentów. Po przesłuchaniu pozostawiono sprawcę na wolnej stopie, a sprawę oddano do prokuratoryi do dalszego postępowania. Jak się informujemy ze sfer prawniczych, przy wymiarze sprawiedliwości prawo przewiduje w tym wypadku dwie ewentualności: jeżeli sprawca, popychając Kramarza na mur, mógł przewidzieć następstwa swego czynu, podlega karze, która wynosi 1—6 miesięcy więzienia; druga zaś ewentualność, jeżeli popełnił on ten czyn w koniecznej obronie własnej — a w takim razie nie podlega on żadnej karze.

* **Zamordowanie szynkarza**. Nocy onegdajszej zapukał ktoś do karczmy, stojącej przy drodze z Mostów Wielkich do Krystynopola. Szynkarz drzwi otworzył, nie przeczuwając nic złego. Do karczmy wszedł nieznajomy człowiek, który zażądał najpierw tytoniu a później wódki. Tytoń otrzymał, lecz wódki wzbraniał mu się dać szynkarz. Wtedy ów z bólem w oczach szynkarza pozamykał drzwi i okna od wewnątrz a następnie 3 strzałami położył trupem szynkarza. Morderca strzelił także do wnuka szynkarza, lecz go tylko zranił w głowę. Sądząc, że i chłopak zabity, począł morderca rabować. W kasie znalazł wszystkiego 10 koron, które zabrał. Wdrożone następnego dnia przez żandarmeryę dochodzenia, pozostały dotychczas bez rezultatu.

* **Zabójstwo chłopca**. W Tarnowicy leśnej koło Nadwórny zamordowano onegdajszej nocy gospodarza Józefa Kruka. Kruk podchmielony nieco, udał się wieczorem do jednej ze swych krewnych, gdzie począł wyprawiać różne awantury, tak, że musiano go z izby wyrzucić. Rozgniewało to mocno Kruka, który wyrwał kół z płotu i dalejże dobijać się na powrót do izby. Przechodzący podówczas parobczaki Pawluk, Adamiak i Kaczaniuk, widząc co się dzieje, rzucili się na Kruka. Jeden z nich uderzył go kołem tak silnie w głowę, że Kruk runął nieprzytomny na ziemię. Tu jeszcze dobili go dwaj inni parobcy, poczem położyli go na progu domu i uciekli. Wczes rano spotkali domownicy trupa i zawiadomili żandarmeryę.

* **Wypadek z rewolwerem**. W Lipniku obok Białej niejaki Malcher, pomocnik fryzjerski nabył przed kilku dniami rewolwer którym ustawicznie manipulował. Onegdaj rewolwer nabyty wypalił a kula trafiła ojca Malchera w prawą skroń. Wszelkie zabiegi lekarzy celem utrzymania postrzelonego przy życiu, okazały się daremne. — Nauka to dla wszystkich, aby bronie nie dawać do ręki tym, którzy się z nią obchodzić nie umieją.

* **Straszny wypadek**. Z Kolbuszowy piszą nam: Powracający onegdaj wozem rewizor bydła Julian Korzeniowski, wychylił się tak nieostrożnie, iż upadł pod koła wozu, gdzie doznał tak bolesnych obrażeń, iż zmarł w kilka minut po wypadku. Pogrzeb nieszczęśliwego odbył się przy licznych udziale miejscowego obywatelstwa.

* **Zakład w Prokocimiu**. Krajowi, a w szczególności Galicyi zachodniej przybywa, jak się dowiadujemy, nowa a wielce pożyteczna instytucya. Prokocim, majątność po ś. p. Erazmie Jerzmanowskiem przeszła w ręce XX. Augustyanów z Krakowa

i będzie obróconą na szkołę zawodową różnych rzemiosł dla biednych i opuszczonych chłopców. Ś. p. Jerzmanowski, nabywszy Prokocim, włożył w tę posiadłość, jak wiadomo, około 3 milionów koron, zaprowadzając wielkim sumptem światło elektryczne, wodociągi i najnowsze urządzenia higieniczne; założył też dla celów gospodarczych różne warsztaty, z których będą korzystali obecnie ubodzy chłopcy, pracując w zimie przy heblu i siekierze, latem zaś w polu, na świeżym powietrzu. Dzięki obywatelskiej gotowości p. Jerzmanowskiej, klasztor mógł nabyć Prokocim za cenę przystępną, tak, że koszta nabycia pokryły się z ceny sprzedanych parcel przy ul. Dietlowskiej, które zostały odstąpione Bankowi hipotecznemu. W ten sposób powstanie w Prokocimiu nowe centrum opieki nad zaniedbanymi dziećmi, która ta opieka należy, jak wiadomo, do najpilniejszych zadań społeczno-humanitarnych w naszym kraju.

* **Znieważenie zwłok.** W więzieniu krajowego sądu karnego we Lwowie znajduje się zarobnik Antoni Steć, który dopuścił się znieważenia zwłok w celu rabunku kosztowności. Śledztwo, prowadzone przeciw niemu przez sędziego p. Kucińskiego, zostało ukończone, a prokuratorya wygotowała już akt oskarżenia. W Dobrzanach, pod kaplicą, złożone są w grobowcu zwłoki śp. Zygmunta Wiśniewskiego, zmarłego przed 16 laty. Zwłoki spoczywają w podwójnej trumnie. Steć słyszał, że w trumnie pochowane też zostały kosztowności, więc wybrał się pewnej nocy w styczniu br. do kaplicy. Wybiwszy otwór w murze, dostał się do grobowca, dłużej podważał wieko jednej i drugiej trumny i obrócił zwłoki. Czy zabrał jakie kosztowności, tego na pewno nie wiadomo. Nikt nie przyłapał go na tej strasznej zbrodni, dopiero później Steć sam, będąc pijany, wygadał się. Dowiedzieli się o tem żandarmi i aresztowali go. Rozprawa przeciw Stećowi odbędzie się w tych dniach.

WIADOMOŚCI KOŚCIELNE.

Diecezja krakowska. Prezentę na opróżnione probostwo w Żywcu otrzymał ks. Jan Satke, proboszcz w Jawiszowicach.

Umarł w Krakowie dnia 20 marca r. b. ks. dr. Władysław Kuapiński, em. profesor studium i biblijnego języków wschodnich na wydziale teologicznym w 72 roku życia a 48 kapłaństwa. R. i. p.

Diecezja przemyska. Przywilej noszenia rok. i mant. otrzymali: ks. Stanisław Konopacki, poddziekani brzosteki, proboszcz w Przeczycy; ks. Bronisław Świejkowski, katecheta szkoły wydz. żeńskiej w Gorlicach.

Uwolnieni z dniem 31 b. m. na własną prośbę od obowiązków duszpasterskich po otrzymaniu pensji emerytalnej ks. Władysław Woynarowski, proboszcz w Rumnie; ks. Józef Lewicki, proboszcz w Strzałkowicach z przywilejem noszenia rok. i mant. kan.

Zamianowani: ks. Stefan Halwa, wikary w Drohobyczu, administratorem w Rumnie; ks. Bolesław Teśniarz, wikary w Samborze, administratorem ex-curendo w Strzałkowicach.

Przeniesieni: ks. Adam Wojnarowski, wikary w Brzyskach do Drohobycza; ks. Jan Obara, wikary w Wesołej do Górna.

Konkurs na opróżnione od 1 kwietnia r. b. probostwo w Rumnie i w Strzałkowicach rozpisano z terminem do 15 maja r. b.

Dla potrzebujących zarobku.

Biuro pośrednictwa pracy w Brodach poszukuje: 8 parobków z rodzinami; 5 fernali z rodzinami; 1 dozorcę gospodarskiego z płacą wedle umowy, adres: Zarząd dóbr Suchowola p. Body; 1 gumienego z płacą wedle umowy, adres jak wyżej; 1 czeladnika introligatorskiego; 2 uczniów do stolarza; 1 ucznia do introligatora.

Biuro pośrednictwa pracy w Myślenicach poszukuje: 1 fernala, 100 kor., 12 hekt. ordynaryi, pół morgi pola pod kartofle, utrzymanie dla 1 krowy, mieszkanie i opał; 1 dziewczynę folwarczną z płacą wedle umowy; 1 czeladnika krawieckiego; 1 ucznia do krawca.

Biuro pośrednictwa pracy we Lwowie poszukuje: 1 pomocnika ogrodniczego; 2 czeladników brązowniczych; 4 czeladników ślusarskich; 1 stelmach; 1 pomocnika młodszego do handlu korzennego; 40 kucharek; 20 pokojówek; 20 nianiek; 1 ucznia do introligatora; 4 uczniów do ślusarza; 2 uczniów do kowala; 1 ucznia do lakiernika; 1 ucznia do malarza szyldów.

Biuro pośrednictwa pracy w Nowym Sączu poszukuje: 1 lokaja z dobrymi świadectwami, młodszego kawalera, 24 kor. miesięcznie; 1 kucharkę, dobrą, wyżej lat 40, 24 kor. miesięcznie, zaraz!

Biuro pośrednictwa pracy w Nowym Targu poszukuje: 2 służące do posług domowych; 1 karbowego z płacą wedle umowy.

Biuro pośrednictwa pracy w Kałuszu poszukuje: 1 lokaja nieżonatego.

Biuro pośrednictwa pracy w Wadowicach poszukuje: 4 dojarki od 1 kwietnia; 1 karbowego; 2 żonaty parobków do koni po 120—160 kor. rocznie i 4 kor. zadatku, 4 cent. żyta, 1 cent. pszenicy, 3 cent. jęczmienia, 400 s. pola nawożonego, 2 litry mleka przez 6 miesięcy i następnie 1 litr mleka przez 6 miesięcy, mieszkanie, 18 cent. węgla, 4 fury drzewa, żony ewentualnie za roboty w stajniach wynagrodzenie dzienne po 1 kor., dorosłe dzieci dostaną również zajęcie.

Biuro pośrednictwa pracy w Oświęcimiu poszukuje: 1 chłopaka do koni z płacą 120 kor. i wikt; 3 dziewczyny do krów i do wszystkiego; 6 dziewcząt robotnic, zaraz; 1 czeladnika rymarskiego; 1 dziewczynę do posług domowych; 1 chłopaka do nauki kominiarskiej; 1 dziewczynę do gospodarstwa.

Krajowe biuro pośrednictwa pracy we Lwowie poszukuje: 1 pisarza gospodarskiego z płacą odpowiednio do kwalifikacji, adres: Zarząd dóbr Spasów p. Tartaków; 1 mleczarza lub mleczarkę, warunki i adres jak wyżej; 2 dozorców, jeden do koni a drugi do robót polnych, dla żonaty dozorców płaca rocznie 90 kor., 11 cent. zboża, pół morga pola, pomieszkanie, 12 fur drzewa, 2 litry mleka dziennie, 50% od szkód, dla kawalerów wikt, 180 koron rocznie, pomieszkanie i pranie, wymagane świadectwa służbowe i książeczki, zgłoszenia zaraz, adres: Zarząd dóbr Niedźwiednia p. Turynka; 6 fernali żonaty, Polaków (żony ewent. mają doić kro-

wy), warunki należy podać, koszta podróży zwraca się adres: Paweł Korytko, Suchodół p. Husiatyn; 1 lakiernika do wozów i tapicera powozów, 20 kor. mies., mieszkanie, praca od 6 rana do 12 i od 1 do 7 wieczorem, zaraz, adres: Peter P. Wagner, Wagenmeister und Wagenbauer, Banjaluka, Bośnia.

Biuro pośrednictwa pracy w Kosowie poszukuje: 280 robotników rolnych do Rumunii, 18—28 koron miesięcznie i wikt; 60 robotników leśnych do Rumunii, 3 kor. 20 do 4 kor. dziennie; 120 robotników leśnych do Rumunii, 3—4 kor. dziennie.

Biuro pośrednictwa prac w Dabrowie poszukuje: 1 bonę, Niemkę, 30—40 lat, do 2 dzieci, zaraz!

Ktoby chciał jedno z powyższej wymienionych miejsc zająć, powinien się zgłosić do tych Biur które te miejsca ogłaszają. A kto się zgłasza do Biur pracy, ten niech zawsze napisze: ile ma lat życia, swoje rzemiosło, rok wyzwolenia względnie czas odbytej praktyki.

Odpowiedzi Redakcyi i Administracyi.

Jaworski W. Chmielnik: 4 K. jako prenumeratę za rok 1909 otrzymaliśmy; my niewiedzieli, że ogłoszenie publiczne tegoż, sprawi Panu tyle satysfakcyi.

Krawczyk Józef, Krzeczów: kalendarze wysyłamy tylko za gotówkę.

Nalepa Jan, Jadowniki: wyczerpane; prenumeratę policzymy do I III. 1911.

Kłapyta Jan, Zasepnica: wyrównany jest dopiero rok 1909.

Miodkiewicz J., Słoboda złota: pomyłka nie została tutaj wcale, bo na rok 1909 zapisaniem było tylko 1 k. 86 h.

Sosińska J. Urzędowiec: już brakło, zapłaconem więc będzie do 1 marca roku 1911.

Seitz P., Wiedeń: zgoda, byle tylko nie zapominać.

Ambroziewicz O. Lwów: zapłaconem jest obecnie do I I. 1911.

Józefowicz J. Piotrowice: wymienionym na kartce prenumeratorem wstrzymaliśmy gazety, z powodu zalegania z prenumeratą; wysyłki z naszej biblioteki uskuteczniamy za gotówkę.

Ciągło Mich. Stronie: premium otrzymuje się dopiero za dotychczas dwóch Koron.

Świechowiec Ludwik Wiedeń: my niemamy; zresztą dostanie w każdej księgarni.

Duleński Win. Swywoia Król. Polskie: pod tym adresem zapłaconą jest gazeta do I XII 1910.

Gil Wał. Mikulice: my kalendarz po odebraniu pieniędzy natychmiast wysłali; źle byśmy na tem wyszli, gdybyśmy jedną i tę samą wysyłkę dwa razy uskutecznić chcieli.

Zagrodny Jan, Podlesie: nie szkodzi, poczekamy. **Mojsyl Jan, Nisnadówka nr. 68:** do końca b. r. należy się 3 K.

Pluskw. J. Mokrzy: zgoda.

A. Jochimeczak: wyczerpane, prenum. liczy się od 1 marca b. r.

Wszystkim szan. czyt. nowym obecnie zgłaszającym się i odajemy do wiadomości, że numera za utracone miesiące już wyczerpane. Prenumerata liczy się od dnia zgłoszenia się.

Palka Ad. Niem.: do 1 listopada b. r. 6.50 Kor. **Pruchalski J. Dania:** kalendarz my przecież zaraz wysłali.

Pymińska L. Gąrzawa: takie drobnostki uskuteczniamy za gotówkę.

Weisło Fr. Krzywa: koronę otrzymano; żądane przedmioty wysłaliśmy, ale chyba za zaliczką — to proszę nasawiadomić.

Lasik J., Biała: skoro Pan stosuje się przy zamówieniach do ogłoszeń, to nie zaszkodziłoby zwrócić uwagę i na warunki, na jakich książki nasze wysyłamy.

Wiśniowski J. Zbora: prenumeratorem „Prawdy” mogą nabyć nieoprawny obraz król. Jadwigi za 1,30 Kor., cena zaś opraw. zależy od jakości ram.

Zalas J. Oświęcim: żeśmy „Dzieje Polski” wraz z kalendarzem wysłali, mamy na to plastyczne dowody: oile dziwne zaiste te poczyły.

Hocko T. S. Drohamirczany: widokówek wielkocennych jeszcze niemamy.

Kuranda J. Raba wyż.: poczekamy, lecz proszę pamiętać.

Wąsacz Wł. Albigowa: pieniądze otrzymaliśmy, gazeta zapłacona do I. IV. b. r.

Ceny targowe z dnia 29-go Marca 1910.

PRZEDMIOT	za	od		do	
		kor.	hal.		kor.
Pszenica biała	100 kg	26	40	27	20
„ czerwona i żółta	»	—	—	—	—
„ węgierska	»	—	—	—	—
„ uszkodzona	»	—	—	—	—
Zyto krajowe	»	17	50	20	—
„ węgierskie	»	—	—	—	—
„ uszkodzone	»	—	—	—	—
Jęczmień na krupy	»	15	—	15	10
„ browarowy	»	—	—	—	—
„ słowacki	»	—	—	—	—
„ na paszę	»	14	40	14	80
Owies z opłatą akcyzową nowy	»	16	10	17	10
„ „ „ stary	»	—	—	—	—
Proso	»	—	—	—	—
Jagły	»	27	20	27	50
Tatarka	»	16	60	17	20
Kukurydza węgierska	»	16	10	18	30
Groch	»	22	—	30	—
Fasola	»	25	50	48	—
Wyka	»	15	60	16	50
Rzepak zimowy	»	29	—	32	—
Koniczyna nasienna czerwona	»	120	—	150	—
„ „ biała	»	120	—	180	—
Esparsetto (tranzyta)	»	—	—	—	—
Soczewica	»	22	—	30	—
Słoma	»	5	60	6	40
Siano	»	8	90	9	20
Koniczyna pastewna	»	10	—	10	80
Ziemniaki	»	4	40	5	20
Tymotka nasienna	»	50	—	56	—
Kminek krajowy	»	72	—	78	—
„ holenderski	»	82	—	86	—
Jaja	kopa	3	20	3	60
Masło	1 kg	2	80	3	—
Ser	»	72	—	80	—
Mleko zbierane	1 l.	10	—	12	—
„ niezbierane	»	16	—	20	—
Spirytus na 95° dralesu	1 hl	—	—	210	—
Okowita „ 75° „	1 hl	—	—	170	—

NADESŁANO.

Dr. Michał Danielak

adwokat krajowy i b. poseł do Rady Państwa
otworzył

318

kancelaryę adwokacką
w Krakowie, Rynek A-B, I. 37.

Dr. Michał Landau, adwokat krajowy,
otworzył kancelaryę adwokacką

281 w Nowym Targu.

14—26

C. k. rząd.
upoważ. **BIURO dla wszelkich spraw WOJSKOWYCH**
em. c. i k. kapitana audytora (sejzła wojskowy) 310
Józefa Martusiewicza w Krakowie ul. Zwierzyniecka I. 25.

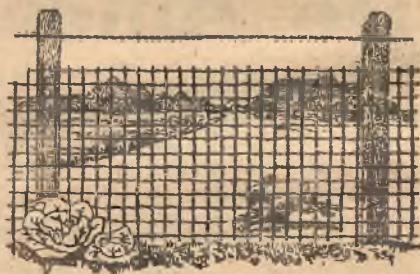
Naczelnikom i sekretarzom gmin oraz właścicielom kółek rolniczych dajemy możność osiągnięcia sowitego zarobku. Łaskawe zgłoszenia skierować prosimy pod „wdzięczny zarobek“ poste-restante Kraków.

354

Wapno azotowe jest najlepszym i najtańszym nawozem azotowym.

Cenniki i broszurki darmo i oplatnie. Józef Karrach, Lwów Kościuszki 18.

Zadziwiająco tanie ogrodzenie! Szczytny wynalazek!

Barczo liczne uznanie i podziękowania świadczą o przewybornej doskonałości **Pleceńców Hungarii** wyrabiane z ocynkowanego drutu. Cena za 1 metr kwadratowy wynosi 30 hal. i wyżej. Zamówienia przyjmuje jedynie wykonawca

Aleksander Haidekker, fabryka przedalni drutu pleceń i strun, 213 Budapest VIII, Üllői-ut 48 Nr. 81 Budapest.

Tania, szybka i sumienna obsługa. Ilustr. cenniki darmo i oplatnie.

Najwięcej odpowiednio celowi!

Barczo łatwe wyręczenie.

Dobrze, że nie kupilem

żydowskiej lichoty - było bym spodniach. Piżmy na ubranie z polskiej tkalni domowej Anthoniego Barucha Korczyńskiego z podszyciem, kręconych rżni są niezwykłej trwałości a przy tem tanie. Proszę się przekonać i żądać darmo cennika na ubranie zimowe miękkie i dziecięce. Towar który się nie podoba wymieniam, albo zwracam pieniądze.

Adres: **Anthoni Baruch Korczyński (Galicya)**

Przekonaj się Pan

o zdolności mojej firmy przez to, że Pan przy zapotrzebowaniu różnych przedmiotów i podarunków załadaj kartą korespondencyjną mego głównego cennika z 8000 ilustracyami darmo i franco. 299

C. k. dostawca dworu HANNS KONRAD Brax Nr. 479 (Czechy).

„Jak i gdzie szukać zarobku?“

Książeczka zawierająca ważne wskazówki dla robotników do nabycia za nadesłaniem 40 hal. gotówką lub markami w Administracyi „Prawdy“ w Krakowie ulicy Stolarskiej l. 6.

Strzelby!

Jednoinfówki od K. 26.—
Dubeltówki „ 35.—
Floberty „ 8.50
Bewolwery „ 5.—
Pistolety „ 2.—
Naprawy tanio. Cenniki ilustrowane darmo i oplatnie.
Franciszek Dusek fabryka broni, Opočno
a. d. Staatsbahn, Czechy Nr. 1 43.

Już nigdy

nie zamienię mego mydła od czasu jak używam **Bergmann's** mydła mleczno-oliwowego z konikiem od firmy **Bergmanns** i Sp. z Tetschen n. Łabą, ponieważ mydło to jest najskuteczniejszym na piegi z wszystkich mydeł medycynalnych, jakoteż do pielęgnowania pięknej, gładkiej i delikatnej cery. Po 80 hal. do nabycia we wszystkich aptekach, drogeriach i składach perfum itp.

Bank parcelacyjny w Krakowie

Rynek gł. L. 33 I. p. ma obszar dworski tuż pod Krakowem na dogodnych warunkach do rozparcelowania. Wpłaty potrzeba tylko trzecia część a reszta spłacalna w 10-20 latach.

Budynki we dworze murowane i drewniane.

Inwentarz żywy i martwy również do sprzedania.

Gleba jest rzędnia 1-szej klasy na równinach tuż przy gościńcu do Krakowa.

Zgłoszenia odbiera się wprost w biurze Banku Parcelacyjnego w Krakowie, Rynek główny L. 33 I piętro. 16 14 - 52

Największy dom exportowy

S. Pelz

Kraków, św. Gertrudy nr. 28 założony w 1873 roku poleca

męskie ankr. remontoir

z portretem Kościuszki, Mickiewicza, z godłem polskiem, z obrazami świętymi dobrze idący na minutę wyregulowany, K. 3.90.

Harmonika z 8 klawiszami pięciokrotnie wykonana Kor. 2.90

w dużym formacie z 10 klawiszami i 2 rejestrami i klawisze z perłowej masy K. 9.60. Na żądanie w tym dermo tnie katalog, ilustrowany zegarów, zegarów, wyrobów jubilerskich, chińskiego srebra, oraz towarów mniozycznych i t. d. 24-26

Maszyny

do wyrobu dachówek, **Maszyny**

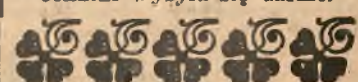
do wyrobu cegiel cement, **Farbę**

277 **Oliwę Cement**

za gotówkę i na spłaty ratami dostarcza.

K. Artl, Kraków, ul. Retoryka 1.

Cenniki wysyła się darmo.

Jest do sprzedania

około 10 morgów doskonałej ziemi ornej przy gościńcu i kolei, blisko Tarnowa, bez budynków. Spłaty ratami. „Kupiec“ poste restante Tarnów. 411

171 **Moczenie w kózku** 15-32

usuwa natychmiast nasze prawnie zastrzeżone „obudź się“. Przy podaniu wieku i pici objaśnienia za darmo.

Instytut Aesculap No. 425 Regensburg w Bawaryi.

T „**Tęcza**” **A**
parowa fabryka che-
micznego prania i ar-

E tystyczne- **Z**
go far- przyjęcia:
bowania.

ulica Grodzka l. 51. **C** ul. Floryańska l. 29.
== Telefon 872. == **C** == Telefon 873. ==
ul. Karmelicka l. 1. **C** ulica Długa l. 1.

E Kraków **Z**

T ul. św. Sebastjana l. 11. **A**
„Telefon 871.”

Tamże przyjmuje się bieliznę dla pralni pedanckiej
101 „**PEDANTFRYI**”.

14-52

„**WISŁA**”

317

Ludowe Tow. wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie,
ul. Reformacka 3, II. p.

koncesjonowane reskryptem c. k. Namiestnictwa z 13/8 1908 L.
13.054/pr. założone w interesie włościan, starankom Polskiego Stron-
nicstwa Ludowego przyjmuje do ubezpieczenia od ognia: budynki,
inventarze martwe i żywe, ruchomości domowe, tow.ry i zapasy,
oraz wszelkie ziemiopłody w sianie i ziarnie, pod możlwie naido-
godniejszymi warunkami.

„Wisła” ubezpiecza w Galicji, w Wielkim Księstwie Krakow-
skiem, na Bukowinie i na Śląsku.

„Wisła” przyjmuje ubezpieczenia ruchomości, inventarzy, to-
warów, zboża i paszy bez względu na to, gdzie są
na razie ubezpieczone budynki.

„Wisła” pośredniczy również w ubezpieczeniu ziemiopłodów
od gradu.

„Wisła” ma agentów po wsiach i miastach. Siedziby agentów
nwidoczniąją godła agencyjne (biały orzeł piastowski
w czerwonym polu).

W sprawach ubezpieczeń od ognia i gradu w tych
gminach, gdzie niema jeszcze agencji, należy zwraca-
ć się wprost do Dyrekcji „Wisły”.

Mączka żuźłowa Thomasa

ze znakiem

„Gwiazda”

jest na wszelkie gleby najsukuteczniejszym i najtańszym
nawozem fosforowym.

Baczność przed falsyfikatami!

Przed takowymi ustrzedz się można tylko przez za-
kupno towaru wedle zawartości kwasu fosforowego cy-
tratowo-rozpuszczalnego, gdyż falsyfikaty jak np. z su-
rowych fosfatów nie są wcale lub bardzo mało cytra-
towo-rozpuszczalne. Jeneralny Reprezentant dla Gal-
cyl i Bukowiny. 315

Józef Karrach, Lwów, ul. Kościuszki l. 18.

Cenniki i broszurki objaśniające darmo i oplatnie

Aptekarza **A. THIERRY'S BALSAM**

— Prawnie chronione. —

Allein echter Balsam
aus der Schutzengel-Apothek
des
A. Thierry in Pragada
bei Rohitsh-Scourbrunn.

Jedynie prawdziwy z znakiem
ochronnym wyobr. Zakonnicę.

Działa niezawodnie we wszystkich
zasiabnięciach organów respiracyj-
nych, kaszlu, wymiotach, chryp-
kach, katarach krtani, cierpieniach
płuc, kureczach żołądkowych, za-
paleniach wszystkich wewnętrz-
nych organów, braku apetytu, nie-
strawności zatwardzeniach etc. —
Zewnętrznie we wszystkich słabo-
ściach ust, bólu zębów, ranach z
powodu ognia, strzykania czlon-
ków, wyrzutach, spec. influencyi
etc. 12 małych lub 6 podwójnych
butelek, albo też 1 duża specjalna
butełka familijna **Koron 5.**

Aptekarza A. Thierry jedynie prawdziwa
maść centyfoliowa

jako nadspodziewany, niezawodny i niedościgniony śro-
dek leczniczy we wszystkich zastarzałych także ranach
rakowatych, wrzodach, zranieniach, zapaleniach, złych
nogach, abscesach, usuwa obce ciała, ropieniach, przy-
czynia się po największej części do zapobieżenia bole-
snych operacyi. 2 słoiki **Koron 3.60.**

Zamówienia adresować:

14-26

Apteka pod Aniołem Stróżem A. Thierry
w Pragada obok Rohitsh.

286

Do Ameryki

Kanady, Argentyny i Brazylii wysyła
najtańszą i najkrótszą drogą koncesyonowane
Biuro podróży Jadwigi Kronhelmowej w Trzebini.

260

Poczta i telegraf w miejscu. — Telefon Nr. 10. 14-22

Kto się chce przyjemnie i
pożytecznie zabawić, nie-
chaj kupi sobie prawdziwy
francuski

Pathéfon

który gra jak prawdziwa orkiestra, śpie-
wa i mówi wyraźnie i głośno jak żywy
człowiek. Aparaty od Koron 45. Płyty
dwustronne po Kor. 2.50 i 4.50. Pieśni
ludowe, narodowe. Obfite źródło docho-
dów dla **Czyteln, Kołek i Gospód.**

Żądajcie cenników darmo i oplatnie.

S. Grudziński i T. Berger
Kraków, Szewska 10.

— Naprawy we własnej pracowni. Ceny niskie. —

338

4.6

Zmiana lokalu!

1-12

Niniejszem pozwalamy sobie zawiadomić, iż znajdujący się dotychczas nasz

SKŁAD FABRYCZNY WYROBÓW WEŁNIANYCH

pod firmą

F. & E. Zajączek i Lankosz

w Ryнку głównym, Linia A.-B., L. 44 — przeniesionym został

do nowego lokalu, Rynek główny, Linia A.-B., L. 47. „Hotel Drezdeński“.

Dziękując za dotychczasowe względy i poparcie Szan. P.P. Publiczności polecamy się nadal

Z wysokim szacunkiem

F. & E. Zajączek i Lankosz, fabryka wyrobów wełnianych w Kętach.**Karty okrętowe.**

Polskie Tow. Emigracyjne otrzymawszy od rządu potrzebną koncesję, otworzyło w Krakowie (narazie ul. Kolejowa 3) własne

Biuro Podróży

gdzie sprzedawane są karty okrętowe do wszystkich portów zamorskich, północnej i południowej

Ameryki.

Wychodźcy, zwracający się do tego biura, otrzymają rzetelną poradę i unikną wyzysku i strat. Założone dla opieki nad wychodźcami Polskie Towarzystwo Emigracyjne w Krakowie ułatwia znalezienie pracy w kraju i zagranicą i w tym celu utrzymuje bezpłatne biuro pośrednictwa pracy; opiekuje się ono także wychodźcami, udającymi się za morze, pouczając ich kiedy, jak, którędy i dokąd jechać należy i w tym celu utrzymuje bezpłatne biuro informacyjne w sprawach wychodźstwa zamorskiego i koncesyonowane biuro podróży, dla Polaków, przebywających na obczyźnie, utrzymuje przy głównym swem biurze bezpłatną wypożyczalnię książek; wydaje własną gazetę, poświęconą sprawom wychodźstwa p. t. „Polski Przegląd Emigracyjny“; utrzymuje bezpłatne biuro porady prawnej dla wychodźców, ułatwia im nabywanie książek, wypisywanie gazet, zakładanie towarzystw oraz załatwianie rozmaitych spraw w kraju, utrzymuje własne biura za granicą, wydaje przewodniki po obcych krajach i słowniki cudzoziemskich języków, ułożone dla użytku polskich robotników i t. d. P. T. E. jest instytucją bezpartyjną, mającą na celu wyłącznie dobro polskiego społeczeństwa i polskich wychodźców.

Kto więc udaje się za pracę na obczyznę lub wyjeżdża do Ameryki powinien przedewszystkiem zwrócić się do

Polskiego Towarzystwa Emigracyjnego**w Krakowie, ulica Kolejowa 3.**(Na dworcu kolejowym krakowskim stale przebywa przy nadejściu pociągów wysłaniec Towarzystwa w uniformie z literami **P. T. E.**)**DARMO**

i opłacony otrzyma każdy nój cennik główny z przeszło 3000 ilustracjami przedmiotów do użytku i artykułów na podarki najrozmaitsze, który na żądanie natychmiast wysyłam.

C. i k. dostawca dworu
HANNS KONRAD
Brüx Nr. 480 (Czechy)407 **Poszukuję posady** 1-3

organistowskiej, adwokackiego pisarza lub kierownika mniejszego sklepu na prowincyi. Blizsza wiadomość pod adresem: poste restante „Nr. 75.“ Tenczynek.

„SAPOMENTHOL-MATULI“

najidealniejszy środek przeciw

Sapomenthol jest od lat wielu stosowany w szpitalach publicznych i domach prywatnych, a tysiące lekarzy uznało ten środek za doskonały! —

Wystrzegaj się bezwartościowych falsyfikatów!

ATAKOM PEDAGRYCZNYM, Ischias
REUMATYZMOWI MIĘŚNI
REUMATYZMOWI STANOM
NERWOBÓLOM I BÓLOM KRZYŻÓW
MIGRENIE, KŁUCIU W BOKACH
OBRZMIENIOM, PORAZENIOM

wedle poleceń lekarskich.

„Gdzie inne środki terapeutyczne nie odnoszą skutku — tam Sapomenthol jest niezbednym! — Tak orzekł najwybitniejszy lekarz i pisma lekarskie.

336

Sprzedaż jedynie w stołkach po cenie 1.40 i 5 K. — Do nabycia we wszystkich aptekach i drogeriach! Główny skład wysyłkowy i fabryka: **Eng. Matula w Radomyslu Wielkim.** — Po nadejściu 1.85 korona wysyła się próbną stołką — opłata nie obowiązuje.

273 **Senzacyjny wynalazek 1909!** 14—29

Samopalne świece metal. „Jupiter“ do napełniania (dłuszczonej) naftą w użyciu 10 razy tańsza jak zwykle świece milowe lub stearynowe, gdyż jednorazowe napełnienie, która kosztuje 5—6 halerczy, świeci pięknie też woni 18—20 godzin. — Światło reguluje się według upodobania na większe i mniejsze, dla tego też do użycia zarząca jako nocna lampa. „Jupiter“ zapala się sam — bez zapalnika — za pomocą zwykłego przyświecenia kółka z krzesiwem, 10 lat gwarancyi za zepsucie i dobroć w użyciu.

Ważne dla każdej rodziny, zwłaszcza dla hoteli, gospód, handlowców, fabryk i kościołów itd. Cena kor. 6.— 3 szt. kor. 16.— 6 szt. kor. 30.— 12 szt. kor. 57.— z umbrą do lampki nocnej kor. 1.— za zaliczką. Zastępowy, odsprzedający wszędzie poszukiwani.

Austr.-węg. przedsiębiorstwo „Un on“ dla pat. wynalazków
Wiedeń V., Wiedener Hauptstrasse 104.

414 **Oznajmienie!** 13

Wina do mszy św. można dostać u ks. dziekana Piotra Krawca w Hannowcach Szepes megye Węgry

stołowe białe od 40, 46, 50, 60, 70, 80 h. za liter, tokajskie stołowe od 80 do 90 h. za liter, tokaj samorodny od 1 K. 1 K. 30 h., 1 K. 60 h., 2 K., 3 K. tokaj „assu“ od 5 K., 6 K., 8 K. w beczkach a w fiaskach liter o 30 h. drożej.

Firma istnieje od roku 1882.

Piótna czeskie każdej szerokości, dyмки, drellehy, ręczniki, sziffony, szertynki, piótna kolorowe, sefiry na koszule, perkalce, kretony, barchany oraz towary wełniane, bieliznę stołową, damską i męską, ebu-steczki do nosa, skarpety i t. d. poleca jak najtaniej w wielkim wyborze firma chrześcijańska. Ceny bardzo niskie i stałe.

245—14—45
Kraków,
Sławkowska 13.

Franciszek Parisek,

Masło stołowe

naturalne, codziennie świeże 5 kg. paczka K. 10.80. Wyborny miód deserowy kuracyjny lipcowy z własnej pasieki. 5 kg. paczka K. 6.20. Miód stołowy do picia gąsiorek 4 litr. K. 5.20. Wysyła za zaliczką J. M. Farba Podhajec 36. 316

Klasztor OO. Karmelitów

w Trembowli

poszukuje młodego kawalera organisty trzeźwego i moralnego, syna wieśniaczego. 413

10 przykazań dla rolnika

pięknie wydrukowane nabyć można darmo i franko pisząc pod adresem: **Ubald von Trakóczy, aptekarz, Laibach Kraina w Austrii.**

F. Pamm

Kraków, Zielona 2

12 poleca 14—52

Męski ankr. remontoir. z portretem Kościuszki, Mickiewicza lub z godłem polsk., bardzo dobrze idący, na min. wyregulowany, kor. 3.90.

Harmonika z 8 klawiszami pięknie wykonana k. 2.90

w dużym formacie z 10 klawiszami i 2 rejestrami kor. 7, z 3 rejestrami klawisze z perłowej masy k. 9.60. Na żądanie wysyłam darmo i oplatnie katalog ilustrow. zegarów, zegarków, wyrobów jubilerskich, chiński, stebra, przyborów narzędzi zegarmistrzowskich i owarów muzycznych.

Róża Duchowna

jedynie polskie czasopisemko poświęcone czci N. P. Maryi Królowej Różańca św.

Wychodzi raz na miesiąc. 294

W Austrii z przesyłką: 1 kor. W Niemczech 1 mk. W Ameryce 1/2 dolara. W Rosyi 1 rubla.

Lwów, Klasztor OO. Dominikanów.

10000

szczepów drzew owocowych

piennych z koroną wychodowanych w klimacie górskim 333

Jabłonie, śliwy, czereśnie, wiśnie i grusze po cenach bardzo przystępnych poleca

Powiatowy zakład sadowniczy w Limanowy.

Zakład św. Józefa dla osieroconych chłopców

w Krakowie, ul. Karmelińska 66

poleca 352

nasiona pastewne, warzywne i kwiatowe, rozsady warzyw i kwiatów; różeienne i krzaczaste; drzewka owocowe i krzewy ozdobne. Wszystko w najlepszej jakości i po najprzystępniejszych cenach.

Zakład utrzymuje z własnej pracy 80 sierót.

Sól potasowa stassfurcka

o gwarantowanej zawartości 40% potasu jest na wszelkie gleby i pod wszelkie rośliny najskuteczniejszym i najtańszym nawozem potasowym.

Użyta na wiosnę wzmacnia osłabioną wskutek mrozów oziminę, podnosi plony i poprawia jakość ziemiopłodów. 315

Kainit stassfurcki zawiera 12.40% potasu

Jeneralny Reprezentant Kalisyndykatu st. z. z. ogr. por.

JOZEF KARRACH,
Lwów, ulica Kościuszki 1. 18.

Cenniki i broszurki objaśniające darmo i oplatnie.

Użyjcie jeżeli jesteście zakatarzeni, zachrypnięci, zaflegmieni i ciężko oddechacie, fluidu Fellera z marką „Elsafluid“. My się sami przekonali o jego skutku leczniczym uspokajającym kaszel, orzeźwiający, przy bólu piersi, szyi etc. Próbny tuzin 5 Koron, dwa tuziny 8 Koron 60 hal. franko. Wytwórca jest tylko aptekarz E. V. Feller w Stubicy, Elsaplatz Nr. 178 (Kroacya). 223

Jeżeli kaszlecie,

jeżeli jesteście zachrypnięci, jeżeli ciężko oddechacie, jeżeli pocicie się w nocy, jeżeli jesteście zaflegmieni, zakatarzeni, jeżeli ból w

piersiach czujecie, to dowodzi, żeście się przeziębili lub nabawili influency, jednak symptomy te mogą mieć także poważniejsze znaczenie. Przeto poleca się najusilniej zapobieganie dalszemu rozwojowi choroby. Do tego celu wychwalany jest, polecany przez wielu lekarzy środek domowy, Örkeny'a miód lipowy (syrop). Próbna fiaska Örkeny'a miodu lipowego (syropu) kosztuje 3 K., duża fiaska 5 K. 3 fiaski za 15 K. franko wysyła za zaliczką tylko apteka „pod Apostołem“, w Budapeszcie, József — körut 64. Dopót 27.

Telegram z Wiednia!!!

Dla wprowadzenia naszych zapalniczek kieszonkowych „Casar“ postanowiliśmy zamiast każdej innej reklamy sprzedać 1500 sztuk po cenie fabrycznej i można je otrzymać za następujące niższe ceny:

1 szt. zamiast kor. 3. — tylko kor. 2. —
6 szt. kor. 8. — 12 szt. kor. 14. —
za zaliczką.

Po wysprzedaży tych fabrykatów reklamowych podwyższy się cena znów do nominalnej. 272 14-29

„Casar“ najlepsza zapalniczka kieszonkowa w świecie. Jedno przyświecenie a natychmiast światło i ogień! Nigdy nie zawodzi! — Żadna bateria! — Krzesiwo do wymiany dlatego długoletnia trwałość!

Austr.-węgierskie przedsiębiorstwo „Union“ dla patent. wynalazków, Wiedeń V., Wiedener Hauptstrasse 101.

Z rozpoczętej parcelacji dóbr Brześciany p. Sambor stacya Biskowice są do sprzedania: role, łąki, las i budynki po rozmaitej cenie. — Tamże na sprzedaż osobny folwark 214 morgowy za cenę 130000 Kor. ze zasiewami ozimemi, orką zimową i odsypem do zasiewu jarego. Zgłoszenia przyjmuje sam właściciel Feliks Passakas Brześciany poczta Raitarowice. 347

Proszę wszędzie żądać pasty do obuwia 398

„Wawel“

Jedyna najlepsza polska pasta we wszystkich handlach do nabycia. Odsprzedającym znaczny opust.

Biuro zamówień.

Stanisław Tarnawski
KRAKÓW,
ulica Sławkowska nr 15.

Dajemy stałe zatrudnienie

przez pracę na ułowo opatentowanych płaskich maszynach do plecienia każdemu bez wyjątku a wiek, płeć lub oddalenie nie są przeszkodą. Dzienny dochód od Kor. 2 do 4 i więcej w miarę udoskonalenia.

Pisemnych wyjaśnień udziela:

„Samopomoc“ krajowe przedsiębiorstwo wyrobów trykotowych we Lwowie, ul. Zygmuntowska 9.

Nauka bezpłatna we Lwowie i na prowincyi. — Warunki tak dogodne jak nigdzie!

Marka ochronna: „Kotwica“

Liniment. Capsici comp.,

zastąpienie

Kotwicznego Pain-Expelleru

jest powszechnie znane jako wyśmienite, bóle uśmierzające i odcinające nacieranie w zacięgniach itd.; do nabycia we wszystkich prawie aptekach po cenie 80 hal., K 1.40 i 2 K. Przy kupnie tego wszędzie ulubionego środka domowego trzeba przyjmować tylko butelki oryginalne w pudełkach z naszą ochronną marką „Kotwica“, wtenczas jesteście pewni, że otrzymaliście preparat oryginalny.

Apteka Dr. Richtera pod „Złotym Lwem“
w Pradze, ulica Elżbiety No. 5 nowy.

Lyra-Rowery.

Najlepszego uznania fabrykat. Niedostępnej jakości i wyposażenia. Premiiowane złotym medalem z 2 letnią gwarancją podług coownika

Części do rowerów i artykuły sportowe. Zegary, broń, muzyki-maszyny do szycia, talony i skorzane towary luksusowe.

Wyborny materiał czystej roboty, bardzo lekki biegają zaletą Lyra-Rowerów.

Otrzymać takowe można ~~bez~~ wolne od cła przez Austriackie Filie.

Najniższe ceny.

Zastępcy poszukiwani

C. k. Pocztmistrz M. Junger w St. donosi: Pański fabrykat powszechnie się podoba. Prawdziwie polziwać się musi, że fabryka taki solidnie zbudowany, wszy tk m wymaganiom nowożytnym odpowiadający, lekko biegnący kołowce za rzeczywicie niską cenę w świat targowy dostarczyć może

Lyra-fahrrad-Werke Herman Klassen i Prenzlau Postfach No. 295.
Żądać proszę bezpłatnego przysłania mojego wspomnianego katalogu.

NOWOŚCII!
W TUTKACH CYGARETOWYCH POD NAZWĄ
"TEMIDA"
 poleca znana ze swych wyrobów fabryka
RUDOLFA HERLICZKI
W KRAKOWIE.

Kupujcie u chrześcijan!

Nowy zegarek

„Speziosa“

połączany z werkiem takim jak „Omega“, płaski bardzo ładny, ze srebrnym cyferblatem . . . . . K. 5 50

Amerykań. Roskopf „ 3.60

Szwajcarski Roskopf . . . . . 4.—

Szwajcarski z podwójną kop. . . . . 6.—

Oryginalny Omega srebrny . . . . . 26.—

Budzik niklowy 19 cm. wysoki 2.60

Budzik z dzwonkiem wieżowym 3.60

Wysyłka za zaliczką lub za poprzednim nadaniem pieniędzy.

H. WOJAS

Kraków, fach pocztowy.

404

Do sprzedania

z powodu ustania dzierżawy dóbr Harbutowice, cały inwentarz gospodarski, a mianowicie czterokonna młocarnia kieratowa w dobrym stanie, wozy gospodarskie, plugi, tryer, młynek do czyszczenia zboża, magiel i w. i. Bliższa wiadomość: obszar dworski Harbutowice p. Sułkowice. 358

Karty korespondencyjne

z życzeniami w solych świąt.

- 1) Kartki na białym kartonie po 4 h. za sztukę.
- 2) Kartki szamowe i kolorowe po 5 hal. za szt.
- 3) Kartki tłoczone i w stylu zakopiańskim w ładne kolorowe desenie po 7 hal. za sztukę.
- 4) Karty z imitacją fotografii i kolorowe po 6 hal. za sztukę. Do nabycia

w Administracji „Prawdy“ w Krakowie.

Mniej jak 10 sztuk nie wysyła się. — Zamawiający winien przestać należytość z góry przekazem lub markami pocztowymi.

412 Organista 1-3

kawaler, były uczeń konserwatorium krakowskiego z ukończonym kursem handlowym w Czernichowie poszukuje posady. Oferty do Redakcji „PRAWDY“.

Moczenie w łóżku.

Natychmiastowe odzwyczajenie zapewnione. Objawienia bezpłatne. Podać wiek i pieczęć Świętego pisma dziękczynne. Połecenia lekarskie. 14—16

Instytut „SANITAS“
VELBURG, P 79. BAWARYA.

Tanie czeskie pierze

5 kilo; nowa darte 9.60, lepsze 12 k.; białe miękkości edredońsk. darte 18—24 k. śnieżno-białe miękkości edredońskiego darte 30—36 koron. Rozsyłka płatna za pobraniem. Zamiana lub zwrot dozwolony za opłatą porta. 396-1-16
Benedykt Sachsel, Lobes 311
 poczta Pilsen w Czechach.

Naczelný redaktor: X. M. Kądzioła. — Odpowiedzialny redaktor: Stefan Schweichler. Czcionkami drukarni „Katolika“, spółki wydawniczej z ogr. odp. w Bytomiu.